

† Χρυσσοστόμου Παπαδάκη
Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου

ΤΑΜΕΙΟΝ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΓΙΟΛΟΓΙΟΥ & ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

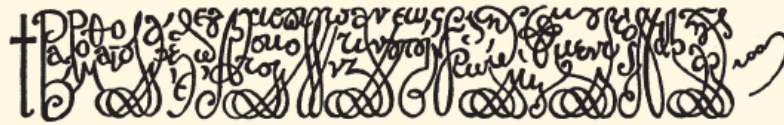
ΙΕΡΑ ΜΕΓΙΣΤΗ ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ

2018

Ἡ Σύναξις Πάντων τῶν ἐν Κρήτῃ διαλαμψάντων Ἁγίων.

Φορητὴ Εἰκόνα Ἱ. Μ. Ν. Μεγάλῃς Παναγίας Νεαπόλεως. Χεῖρ Γεωργίου Χειρακάκη, 2000.

Τῷ Ὁσιολογιωτάτῳ Ἀρχιμανδρίτῃ τοῦ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κυρίῳ Χρυσοστόμῳ Παπαδάκῃ, τέκνῳ τῆς ἡμῶν Μετριοτήτος ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῷ, χάριν καί εἰρήνην παρὰ Θεοῦ.

Συναγαλλόμενοι ἐπὶ τῇ τύποις κυκλοφορία τοῦ πονήματος τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Ὁσιολογιότητος «Ταμείον Ὑμνογραφίας Ἀγιολογίου καί Ἑορτολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης», εὐχαρίστως ἀποστέλλομεν ὑμῖν τό παρόν Πατριαρχικόν Γράμμα, διὰ νά συμπεριληφθῇ εἰς τήν ἐν λόγῳ ἐκδοσιν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ συνέχειαν καί ἐπέκτασιν τοῦ ἀξιολόγου ἔργου ὑμῶν «Ἀγιολόγιο καί Ἑορτολόγιο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης».

Ἐπαινοῦμεν τήν μακράν καί ἐπισταμένην ἐρευνητικήν ἐργασίαν ὑμῶν διὰ τόν ἐντοπισμόν, τήν συγκέντρωσιν καί τήν καταλογράφησιν τῶν ὑμνογραφικῶν θησαυρῶν τοῦ Κρητικοῦ Ἀγιολογίου καί Ἑορτολογίου. Τό ἔργον ὑμῶν παρουσιάζει τήν ὑμνογραφικήν διαδρομήν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης καί περιλαμβάνει τό εὐρεθέν ἐν τῇ μεγαλονήσῳ σχετικόν ὕλικόν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον, καθώς καί πολυτίμους πληροφορίας περὶ αὐτοῦ. Τό γεγονός ὅτι εἰς τήν μετά χεῖρας συλλογήν περιέχονται καί ποιήματα συγχρόνων ὑμνογράφων, μεταξύ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται καί ὑμνογραφικά τεχνήματα τοῦ «Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας» Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, δεικνύει ὅτι τό χορηγοῦν πάντα τά χαρίσματα Ἁγίου Πνεύμα ἐμπνέει καί σήμερον εὐσεβεῖς ψυχάς, διὰ νά ἀναπτύξουν τό δοθέν αὐταῖς ποιητικόν καί ὑμνογραφικόν τάλαντον. Ὁ κεχαριτωμένος ποιητικός λόγος τῶν ὑμνογράφων εἶναι φωνή φλεγόμενης καί ἀγαπώσης καρδίας, βάθος πνεύματος καί κάλλη φθέγγματος.

Ἡ ὑμνογραφία καί ἡ ὑμνολογία ἀποτελοῦν κεντρικόν στοιχεῖον τῆς θείας λατρείας. Διὰ τοῦ καλάμου τῶν ὑμνογράφων ὁμιλεῖ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ὑμνεῖ ὁ λαός τοῦ Θεοῦ τοὺς Ἁγίους καί τοὺς Μάρτυρας τῆς πίστεως, οἱ ὅποιοι ἀκτινοβολοῦν τήν δόξαν τῆς Ἀναστάσεως, ἀποκαλύπτουν τήν «καινὴν κτίσιν» καί ἐνσταλάζουν εἰς τήν ζωὴν ἡμῶν τήν γεῦσιν τῶν Ἑσχάτων. Ὡς ἀπεφάνθη θεοπνεύστως ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, «οἱ ἅγιοι ἐνσαρκώνουν τήν ἐσχατολογικὴν ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἀέναον δοξολογίαν ἐνώπιον τοῦ ἐπιγείου καί τοῦ ἐπουρανίου θρόνου τοῦ "Βασιλέως τῆς δόξης" (Ψαλμ. κγ', 7), εἰκονίζοντες τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Ἐγκύκλιος, § 4). Ὁρθῶς ὑπογραμμίζεται ὅτι δέν νοεῖται ἀγιότης ἐκτός τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, ἐφ' ὅσον αὕτη εἶναι «μετοχὴ τῶν ἀνθρώπων εἰς τήν ἀγιότητα τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ "κοινωνίᾳ τῶν Ἁγίων"» (δ. π.). Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, οἱ τοπικοὶ ἅγιοι ἀνήκουν εἰς τήν οἰκουμενικὴν Ὁρθοδοξίαν, ὡς ἐκφρασταί τῆς ἀληθείας ὅτι ἡ ἀγιότης ἀνήκει εἰς τόν πυρῆνα τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ὁ ἄξων καί ὁ κανὼν τῆς ζωῆς τῆς. Εἰς τήν καθ' ὅλου Ἐκκλησίαν ἀνήκουν καί οἱ καθ' ὑμᾶς ὑμνογράφοι, οἵτινες, λαμπρυνθέντες θείῳ φωτὶ τὰ ὄμματα τῆς καρδίας, ἐξύμνησαν τήν ζωὴν καί τοὺς ἄθλους τῶν Ἁγίων τῆς Κρήτης.

Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι τό χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας θά ἐκτιμήσῃ τήν ὑμετέραν συμβολήν, εἰς τήν ὁποίαν ἀναδεικνύεται, διά μέσου τῆς παρουσιάσεως τοῦ ἀγιολογικοῦ καί ὑμνογραφικοῦ πλούτου, τοῦ φιλαγίου πνεύματος καί τοῦ ἀκαταπονήτου χριστιανικοῦ φρονήματος τοῦ ἐν Κρήτῃ Ὁρθοδόξου λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἡ σημασία τῆς πνευματικῆς παρακαταθήκης καί τῆς λατρευτικῆς ζωῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς ἀγιότητος ὡς μαρτυρίας τῆς Ἀναστάσεως καί τῆς ὀριστικῆς νίκης τῆς Ζωῆς ἐπὶ τοῦ θανάτου. Τό περιεχόμενον τοῦ πονήματος τούτου ὄχι μόνον παρέχει πλούσιον ὑλικόν εἰς κάθε ἐρευνητὴν τῆς Ὁρθοδόξου ὑμνογραφίας, ἀλλὰ ἀποτελεῖ πηγὴν ἐμπνεύσεως διά κάθε πιστόν.

Ἐπὶ δέ τούτοις, ἐκφράζοντες ἀπαξ ἔτι τήν εὐαρέσκειαν τῆς ἡμῶν Μετριότητος διά τήν θεάρεστον ὑμῶν διακονίαν καί διά τήν προσφορὰν ὑμῶν εἰς τό πεδῖον τῆς διασώσεως καί διαδόσεως τῆς ὑμνογραφικῆς παραγωγῆς τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας, ἀπονέμομεν τῇ ὑμετέρᾳ Ὁσιολογιότητι ὀλόθυμον τήν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν καί ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς ἀφθονον τήν χάριν καί πλοῦσιν τὰ ἔλεη τοῦ ἐν Τριάδι προσκυνουμένου Θεοῦ καί Κυρίου τῶν ὅλων.

βῆ' Ἰουλίου κζ'

Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας
τῆς ὑμνογραφίας
τῆς Ὁρθοδοξίας
διὰ τοῦ Θεοῦ εὐχέμεται β.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο άνθρωπος ως κοινωνικό ὄν χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἀνάγκη νὰ κοινωνεῖ μὲ τὰ ὑπόλοιπα δημιουργήματα, καὶ πρωτίστως μὲ τὸν Δημιουργό. Ἐπιτυγχάνει τὴν κοινωνία του αὐτὴ κυρίως μέσα ἀπὸ τὴν προσευχή· καρδιακή, μυστική ἢ προφορική, ὅπου ὁ ὕλικός συναντᾷ τὸν Ἄυλο, ὁ πεπερασμένος τὸν Ἄπειρο. Μέσα ἀπὸ τὴν ἐπικοινωνία μὲ τὸν προσωπικό Θεὸ αἰσθάνεται νὰ ὀλοκληρώνεται καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος ὡς πρόσωπο.

Τὴν ἀγαπητικὴ-ἔρωτικὴ αὐτὴ ἐκδήλωση πρὸς τὸν Θεὸ βλέπουμε πολλές φορές τὶς θεοφιλεῖς ψυχές νὰ τὴν ἐκφράζουν καὶ μὲ τὸν γραπτὸ λόγο πεζὸ ἢ ποιητικὸ-ἔμμετρο, καὶ νὰ τὸν κληροδοτοῦν ἔπειτα ὡς μεγάλο πλοῦτο καὶ θησαυρὸ στὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἰδιαίτερα ὁ ποιητικὸς λόγος εἶναι, θὰ μπορούσε νὰ πεῖ κανεὶς, ἢ κατ' ἐξοχὴν ἔκφραση τῆς ἀγαπώσης τὸν Θεὸν καρδίας. Εἶναι ἓνας ὕμνος Θείου ἔρωτος.

Ἡ ὕμνολογία-ὕμνογραφία ὡς μέρος τοῦ ἔμμετρου λόγου εἶναι καθιερωμένη στὴν Ἐκκλησία καὶ καταλαμβάνει μεγάλο μέρος, ἴσως τὸ μεγαλύτερο, στὴ θεία λατρεία. Ἔχει τὴν ἀπαρχὴ της στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ὅπου ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς «ὁ τῆ τρισαγίῳ φωνῇ ἀνυμνούμενος» ἐμπνέει στοὺς ἐκλεκτούς Του, τὰ ἐκλεκτὰ σκεύη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὸν ἀγαπητικὸ αὐτὸ τρόπο κοινωνίας μαζί Του. Ὁ ὕμνος τῶν Τριῶν Παίδων, τὸ τερπνὸ Ψαλτήριον, τὸ Ἄισμα Ἄισμάτων, μαρτυροῦν τοῦ λόγου τὸ ἀληθές. Προχωροῦμε στὴν Καινὴ Διαθήκη ὅπου στὸν Μυστικὸ Δεῖπνο μετὰ τὴν παράδοση τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας ὁ Κύριος καὶ οἱ μαθητές Του «ὕμνήσαντες ἐξῆλθον» (Ματθ. 26,29). Οἱ Ἀπόστολοι μετὰ τὴν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου «ἦσαν διὰ παντός ἐν

τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν» (Λουκ. 24, 53). Στὴ συνέχεια ὁ Ἀπόστολος Παῦλος προέτρεπε τοὺς μαθητές του νὰ γεμίζουν μὲ Πνεῦμα Ἅγιο «λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς» (Ἐφεσ. 5,18-19). Κατόπιν βλέπουμε τοὺς Πατέρες, οἱ ὁποῖοι ἐκζητοῦσαν τὰ βάθη τοῦ Πνεύματος, νὰ προστίθενται σὲ αὐτοὺς καὶ τὰ κάλλη τοῦ φθέγματος μὲ μορφή ὕμνων. Γίνονται ποιητές ὕμνογράφοι, μελωδοὶ τοῦ Πνεύματος ὅπου συνδυάζουν σὲ τέλειο βαθμὸ τὴ θεολογία, ὅλη τὴ δογματικὴ τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν ποίηση.

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο, ὁ Θεὸς ποὺ ποτὲ δὲν ἀφήνει τὸν ἑαυτό Του «ἀμάρτυρον» ἐμφανίζεται καὶ στὴν ἀγιοτόκο καὶ ἀγιοτρόφο μεγαλόνησο Κρήτη θέλοντας νὰ ἐπιβραβεύσει ἔτσι τὴν φιλάγιο εὐσέβεια τῶν Κρητῶν. Σπουδαῖοι ὕμνογράφοι μὲ προεξάρχοντες τὸν Ἅγιο Ἀνδρέα Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης, τὸν συγγραφέα τοῦ Μεγάλου Κανόνος, τὸν μοναχὸ Ἀγάπιο τὸν Κρητὰ καὶ ἄλλους, προσφέρουν στὴ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ ὕμνογραφικοῦ τους καλάμου σπουδαῖα ἔργα, ποὺ θὰ μπορούσαν μάλιστα νὰ χαρακτηρισθοῦν καὶ ὡς μνημεῖα καλλιτεχνίας, ἂν καὶ στόχος δὲν ἦταν αὐτός.

Μία ἐκτενῆ παρουσίαση, καθ' ὅλα ἐπιστημονικῆ, τῆς ὅλης ὕμνογραφικῆς διαδρομῆς στὴ μεγαλόνησο Κρήτη προσφέρει σὲ μᾶς ὁ ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς πατὴρ Χρυσόστομος Παπαδάκης, Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, μέσα ἀπὸ τὸ ἔργο του «*Ταμεῖον Ὑμνογραφίας Ἀγιολογίου καὶ Ἑορτολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης*», τὸ ὁποῖο μὲ πολλὴ χαρὰ προλογίζουμε.

Μέσα ἀπὸ μακροχρόνιες μελέτες, καὶ ἐν πολλῷ κόπῳ καὶ μόχθῳ κατόρθωσε νὰ συλλέξει ὅ,τι διέφυγε τὸ μένος τῶν κατὰ καιροὺς βαρβάρων κατακτητῶν, ἀπὸ τὸ πλούσιο

ὕμνογραφικὸ ὑλικὸ τοῦ Κρητικοῦ Ἀγιολογίου καὶ Ἑορτολογίου, καὶ νὰ μᾶς τὸ παρουσιάσει.

Ἡ ἔργασία αὐτή, στὴν ὁποία περιέχονται οἱ κατὰ μῆνα ὕμνογραφικοὶ κατάλογοι τοῦ Ἀγιολογίου καὶ Ἑορτολογίου ποὺ ἀφοροῦν στὴν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης καὶ περιλαμβάνουν ὅλο τὸ εὐρεθὲν ὕμνογραφικὸ ὑλικὸ καὶ πληροφορίες γι' αὐτό, εἴτε ἀπὸ ἔντυπες εἴτε ἀπὸ ἀνέκδοτες πηγές, εἶναι σημαντικὴ γιὰ τὴν Ἐκκλησία, γιατί ἀποτελεῖ ἀφ' ἑνὸς μεγάλο λατρευτικὸ ἀπόκτημα καὶ θησαυρό, ἀφ' ἑτέρου ἐγχειρίδιο χρήσιμο γιὰ κάθε φιλακόλουθο συλλέκτη καὶ μελετητή.

Ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, μὲ τὸν ὁποῖο συνδεόμαστε πνευματικὰ ἀπὸ πολλὰ χρόνια μὲ μία ἄρρηκτη ἐν Χριστῷ σχέση καὶ ἀνάγεται ἀπὸ τότε ποὺ συνασκούμασταν στὴ Νέα Σκῆτη παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἀειμνήστου Γέροντός μας Ἰωσήφ, διακατέχεται ἀπὸ φιλάδελφο μέριμνα γιὰ πνευματικὴ οἰκοδομὴ καὶ κατάρτιση τῶν συνανθρώπων μας, ἀλλὰ καὶ θεοφιλὴ διάθεση γιὰ διακονία καὶ πλουτισμὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς γραμματείας.

Ἄν καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὁ ἴδιος μὲ τὴν ἐκτεταμένη αὐτὴ ἐνασχόληση, καὶ τὴν ἐπαφή του μὲ τοὺς ὕμνογραφομένους ἀγίους ἀπεκόμισε ἤδη πλουσία τὴν εὐλογία τους, καὶ ἔγινε κοινωνὸς τοῦ πνεύματός τους, ἐν τούτοις, ταπεινὰ θὰ θέλαμε νὰ εὐχηθοῦμε γι' αὐτὸν δαψιλῆ καὶ τὴν ἐκ Θεοῦ ἀντιμισθία καὶ εὐλογία, ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε ἐντυγχάνοντα πλοῦσια τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς
Μεγίστης Μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου

Ἰωσήφ

1^η Σεπτεμβρίου

Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου

α) Κανὼν «ΕΚ ΤΟΥ ΩΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΚΟΙΜΗΤΩΝ ΜΟΝΗΣ, ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΕΝ ΕΙΔΕΙ ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΥ... Ποίημα Σεργίου Μοναχοῦ». Διεσώθη σέ χειρόγραφο τῆς Ἱ. Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Λειμῶνος τῆς Λέσβου. Κριτικὴ δημοσίευση μέ εισαγωγὴ, ὑπομνηματισμὸ καὶ διορθωτικὲς σημειώσεις, ἔκαμε ὁ ὑπογράφων ὡς «ὁ μ.χ. Μ.Ι.Γ.». Πρόκειται περὶ ὑμνογραφήματος κάποιου Μοναχοῦ Σεργίου, ὁ ὁποῖος «ἀναφέρει τοὺς μέχρι Μεθοδίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου διὰ μαρτυρίου καὶ πολιτείας ὁσίας εὐαρεστήσαντας τῷ Θεῷ, καὶ ἴσως ἤκμασε μεταξὺ τῶν ἑκατονταετηρίδων Θ' καὶ Ι'». Ἐδημοσιεύθη στὴν «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ», τόμ. 27ος, τό ἔτος 1903. Ἡ κριτικὴ εισαγωγὴ εὐρίσκεται στίς σελ. 380-382 καὶ 390-392, ὁ δὲ Κανὼν στίς σελ. 392-394, 401-402, 447-448, 455-456, καὶ συνετάγη σέ ἦχο πλ. δ', πρὸς τό «Ἀρματοηλάτην Φαραῶ...», κάθε μήνας καὶ Ὡδὴ, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριο. Μέσα σέ κάθε Τροπάριο, πρὸ τῶν ὀνομάτων τῶν Ἀγίων τοποθετεῖται ἡ ἡμερομηνία μνήμης. Στὴν παροῦσα ἔκδοση ἀναφέρεται, ἐπειδὴ συμπεριέλαβε καὶ δέκα (10) Ἀγίους τοῦ Κρητικοῦ Ἀγιολογίου, τοὺς μέχρι Θ'-Ι' αἰῶνος.

β) Στὴν παραπάνω κριτικὴ εισαγωγὴ καὶ παρουσίαση, ὁ ἴδιος ὁ ὑπογράφων ὡς «ὁ μ.χ. Μ.Ι.Γ.», στὸν ἴδιο τόμο τοῦ

αὐτοῦ ἔτους 1903, δημοσιεύει καί δεύτερο τέτοιο Κανόνα ἀγνώστου ὕμνογράφου, ἐπίσης «ΕΚ ΤΟΥ ΩΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΚΟΙΜΗΤΩΝ ΜΟΝΗΣ, ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΕΝ ΕΙΔΕΙ ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΥ». Ὁ Σεπτέμβριος σέ ἦχο δ' πρὸς τό «Θαλάσσης τὸ ἔρυθραῖον...» σελ. 462-463, ὁ Ὀκτώβριος σέ ἦχο πλ. α' πρὸς τό «Ἴππον καὶ ἀναβάτην...» σελ. 532-533, ὁ Νοέμβριος σέ ἦχο βαρὺ πρὸς τό «Νεύσει σου πρὸς γεώδη...» σελ. 533-534. Ἡ συνέχεια στὸν 28ο τόμο τοῦ ἔτους 1904. Ὁ Δεκέμβριος σέ ἦχο α', πρὸς τό «Χριστὸς γεννᾶται...» σελ. 211-212, ὁ Ἰανουάριος σέ ἦχο β' πρὸς τό «Δεῦτε λαοὶ ἄσωμεν...» σελ. 212-213. Ἡ συνέχεια στὸν 29ο τόμο τοῦ ἔτους 1905. Ὁ Φεβρουάριος σέ ἦχο πλ. β' πρὸς τό «Ὡς ἐν ἠπεύρω...» σελ. 215-216 καὶ Μάρτιος σέ ἦχο δ' πρὸς τό «Ἀνοίξω τὸ στόμα μου...» σελ. 234-235. Στούς ἐπόμενους τόμους δέν ἐντοπίσαμε συνέχεια.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ

Ἡ Σύναξις τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παληανῆς τῆς ἐπονομαζομένης «Πάντων Χαρᾶς» τῆς διὰ θαύματος αὐτοδιασωθείσης ἐκ τῆς τῶν Τούρκων ἐπιδρομῆς καὶ εὐρεθείσης εἰς τὴν νῆσον Πάρον κατὰ τὸ 1821 (εὐρίσκεται εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν Ἀγίου Βασιλείου, Ναούσης Πάρου ἔνθα προσωνυμεῖται «Πεντάνουσσα»)

α) Ἀκολουθία τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνης τῆς Θεοτόκου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς «Κυρίας Παληανῆς» τῆς ἐπονομαζομένης «Πάντων Χαρᾶς», ψαλλομένη στήν Ἱ. Μονή Παληανῆς, ποίημα Δρος Χαραλάμπους Μπούσια, Μεγάλου Ὑμνογράφου τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας. Ἀνέκδοτη.

β) Παρακλητικός Κανών «Παναγίας Πεντανούσσης» ἐν Ναούση Πάρου, ποίημα τοῦ αὐτοῦ Ὑμνογράφου. Ἐκδομένος.

γ) Ἀκολουθία «Παναγίας τῆς Παντοχαρᾶς», ποίημα τοῦ αὐτοῦ Ὑμνογράφου. Ἐκδομένη.

δ) Παρακλητικός Κανών «Παναγίας Παντοχαρᾶς», ποίημα τοῦ αὐτοῦ Ὑμνογράφου. Ἐκδομένος.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ

Ἡ Σύναξις τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπονομαζομένης «Πρωτοσεπτεμβριανῆς» (Εἰκόνοσ τῶν «Μιασηνῶν» βλ. Μεγ. Συναξαριστή 1^η Σεπτ.), τοῦ φερωνύμου Ἰ. Ναοῦ τοῦ ἐρειπωμένου οἰκισμοῦ «Σωτήρα» Σητείας

α) Ἀκολουθία Συνάξεωσ τῆσ Παναγίας καί προστασίας τῆσ κτίσεωσ, ποίημα Δροσ Χαραλάμπουσ Μπούσια Μ.Υ.Α.Ε. Ἀνέκδοτη.

β) Παρακλητικός Κανών, ποίημα τοῦ αὐτοῦ Ὑμνογράφου. Ἀνέκδοτοσ.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ

Ἡ Σύναξις τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπονομαζομένης «Πρωτοσεπτεμβριανῆς» τοῦ φερωνύμου Ἰ. Ναοῦ παρά τήν θέσιν «Σκαλί» τῆσ Ἐνορίας Καβουσίου Ἱεραπέτρασ

α) Ἀκολουθία Συνάξεωσ τῆσ Παναγίας καί προστασίας τῆσ κτίσεωσ, ποίημα Δροσ Χαραλάμπουσ Μπούσια Μ.Υ.Α.Ε. Ἀνέκδοτη.

β) Παρακλητικός Κανών, ποίημα τοῦ αὐτοῦ Ὑμνογράφου. Ἀνέκδοτος.

Τῆ αὐτῆ ἡμέρα

Ἡ Σύναξις τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπονομαζομένης «Παμμακαρίστου» εἰς Πετρί Ἀποκορώνου. Ἀποκαλεῖται καί «Καλοταξιδιώτισσα», ἐπειδὴ εὕρεσκειται εἰς τὴν ἐθνικὴν ὁδὸν Χανίων-Ρεθύμνου καὶ ἔχει σώσει πολλοὺς ἀπὸ τροχαῖα ἀτυχήματα

α) Ἀκολουθία «Παμμακαρίστου», ἔκδ. α', «ἐν Κωνσταντινουπόλει» ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου, 1905.

β) Ἀκολουθία ἡ αὐτή, ἔκδ. β', τῶν ἐκδόσεων «ΧΙΛΑΝΔΙΟΝ». Ἀθήνα 2006.

γ) Ἀκολουθία «Παμμακαρίστου», Μοναχοῦ Γερασίμου Μικραγιαννανίτου, Ὑμνογράφου Α.Χ.Μ.Ε., «ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ», τόμ. 40ός, βιβλ. ΛΕ', σσ. 418-443, περί τό 1987.

δ) Ἀκολουθία Παναγίας «Παμμακαρίστου», Δρος Χαράλαμπος Μπούσια, Μ.Υ.Α.Ε. Ἀνέκδοτη.

Τῆ αὐτῆ ἡμέρα

Τοῦ Ὁσίου Νικολάου τοῦ Κουρταλιώτου

α) Ἀκολουθία ἡ ὁποία «συνετάχθη ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Κωνσταντίνου, ἀδελφοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πρέβελη Κρήτης, τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1865. Γνωστὴ προσέτι εἶναι καὶ ἕτερα Ἀκολουθία συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Πρωτ. Κωνσταντίνου Γεωργουλάκη, τὸ 1922, ἡ ὁποία ὅμως σχεδὸν δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν πρώτην. Προσετέθησαν μόνον βιο-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πατριαρχικά Γράμματα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.....	10
Πρόλογος Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Ἐφραίμ, Καθηγουμένου τῆς Ἱ. Μ. Μονῆς Βατοπαιδίου	15
Προλεγόμενα	19
Εἰσαγωγή	27
Ἅγιοι Ὑμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας	63
Ἅγιοι Ὑμνογράφοι τοῦ Ἀγιολογίου τῆς Κρήτης	66
Κρήτες Μεταβυζαντινοὶ Ὑμνογράφοι (1453-1922).....	68
Ὑμνογραφικοὶ κατάλογοι κατὰ μῆνα	77
Σεπτέμβριος	79
Ὀκτώβριος	119
Νοέμβριος.....	151
Δεκέμβριος.....	167
Ἰανουάριος.....	175
Φεβρουάριος	183
Μάρτιος	189
Ἀπρίλιος	197
Μάιος	215
Ἰούνιος	243
Ἰούλιος	265
Αὐγούστος	289
Ἔργα τοῦ ἰδίου	327